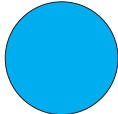

نقش تدکو در کاهش ناترازی انرژی کشور

بازوی تخصصی هلدینگ انرژی شستا با پروژه‌های نیروگاهی و آب‌شیرین کن، خاموشی را کاهش داده و نیاز برق و آب ده‌ها هزار نفر را تأمین می‌کند

یادداشت

O P I N I O N

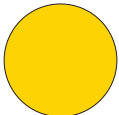

جعفر قادری

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس

هوشمندسازی اخذ مالیات بر ارزش افزوده

طی دهه‌های گذشته، نظام مالیاتی کشور شاهد تحولات مهمی بوده است. یکی از برجسته‌ترین این اقدامات، هوشمندسازی مالیات بر ارزش افزوده است که به کاهش فرارهای مالیاتی و افزایش شفافیت کمک می‌کند. سامانه‌ای کردن فرایندهای مالیاتی نه تنها دسترسی مؤدیان را ساده کرده، بلکه امکان محاسبه و پرداخت مالیات در هر ساعت از شبانه‌روز را فراهم ساخته و روندهای سنتی و زمان‌بر را کوتاه کرده است. پیش‌تر، مؤدیان گاهی تصور می‌کردند بر کالا یا خدمات مالیات تعلق نمی‌گیرد، در حالی که مأموران مالیاتی نظر دیگری داشتند و همین اختلاف باعث سردرگمی و مناقشه می‌شد. اکنون با هوشمندسازی، نرخ مالیات پیش از عرضه کالا یا خدمت تعیین شده و دیگر سلايق شخصی در تصمیم‌گیری اثرگذار نیست. سیستم جدید این امکان را می‌دهد که مالیات تنها بر ارزش افزوده ایجاد شده در هر مرحله از تولید یا ارائه خدمت تعلق گیرد و از مالیات مضاعف جلوگیری شود. اگر تولیدکننده در مراحل قبلی مالیات پرداخت کرده باشد، آن پرداخت‌ها مبنای عمل قرار می‌گیرد و مجدداً مالیات بر کل ارزش کالا اخذ نمی‌شود. هر کالا یا خدمت دارای شناسه مخصوص است و نرخ مالیات آن به صورت متمرکز توسط سازمان امور مالیاتی تعیین می‌شود. مؤدیان با وارد کردن این شناسه در فاکتور الکترونیکی، از نرخ مالیات مطلع شده و می‌توانند مبلغ دقیق را از مشتری دریافت کنند. این شفافیت هم برای تولیدکننده و هم برای خریدار مفید است و امکان برنامه‌ریزی مالی دقیق و پیش‌بینی‌پذیری بیشتر در محیط کسب‌وکار را فراهم می‌کند. هوشمندسازی مالیات بر ارزش افزوده همچنین باعث کاهش دخالت‌های انسانی در فرایند مالیاتی شده است. تجربه نشان داده که دخالت انسان‌ها می‌تواند زمینه‌ساز سلیقه‌های شخصی، خطا و ایجاد اختلاف بین مؤدیان و مأموران شود. سامانه‌های هوشمند، از جمله صدور فاکتورهای الکترونیکی، میزان خطا و احتمال صدور فاکتورهای جعلی را کاهش داده و فرار مالیاتی را دشوارتر می‌کند. همچنین هزینه‌های وصول مالیات کاهش یافته و انگیزه مؤدیان برای پرداخت مالیات منصفانه افزایش یافته، چرا که اکنون مالیات شفاف، قابل پیش‌بینی و عادلانه است. شفافیت و رعایت قانون در اخذ مالیات به نفع کل اقتصاد کشور است. وقتی فعالان اقتصادی بدانند مالیات به درستی و بدون تکرار دریافت می‌شود، اعتماد آن‌ها به نظام مالیاتی جلب شده و تمایل به همکاری افزایش می‌یابد. در نتیجه، هوشمندسازی مالیات بر ارزش افزوده، نه تنها از تضییع حقوق دولت جلوگیری می‌کند، بلکه محیطی پیش‌بینی‌پذیر برای کسب‌وکارها ایجاد کرده و رشد اقتصادی را پدیدار تقویت می‌کند. این تغییر، مسیر بهبود فضای کسب‌وکار و ارتقای درآمدهای دولت را هموار می‌سازد و می‌تواند به عنوان یک الگوی موفق در مدیریت مالیات در کشور مطرح شود. با کاهش دخالت‌های انسانی و افزایش شفافیت، این اقدام نقطه پایانی بر سردرگمی مؤدیان و زمینه‌ساز اقتصادی شفاف و قابل پیش‌بینی است که اعتماد عمومی و انگیزه مشارکت فعالان اقتصادی را افزایش می‌دهد و نشان‌دهنده رویکردی مدرن و مسئولانه در اداره مالیات است.

محمد رضوانی

روزنامه نگار

“

تدکو با نوسازی نیروگاه‌ها، ظرفیت تولید و کاهش تلفات انرژی، توانسته فشار بر صنایع و شبکه برق کشور در شرایط بحرانی را کاهش دهد

ایران امروز در میان دوازده قدرت بزرگ تولید برق جهان ایستاده است، اما نکته این است که همین کشور با کمبود ۲۰ هزار مگاواتی برق و بحران ناترازی در دیگر حوزه‌های انرژی دست و پنجه نرم می‌کند. این شکاف پنهان میان ظرفیت تولید و واقعیت مصرف، نه تنها صنعت و معیشت را تحت فشار گذاشته بلکه هزینه‌های سنگینی بر دوش اقتصاد ملی نهاده است. هر زمستان، شبکه گازرسانی در مرز اضطرار قرار می‌گیرد؛ در تابستان، اوج مصرف برق صنایع و خانوارها را به تعطیلی و خاموشی تهدید می‌کند و در طول سال، بخش خصوصی و دولت ناگزیرند بهای ناکارآمدی زیرساخت‌های انرژی را بپردازند. در چنین بزنگاهی، نگاه‌ها به بازیگران بزرگ این عرصه دوخته می‌شود؛ مجموعه‌هایی که می‌توانند همزمان با تأمین انرژی، راهی برای بازسازی زیرساخت‌های فرسوده و گذار به فناوری‌های نوین بیابند. هلدینگ انرژی شستا یکی از همین بازیگران است؛ نهاده‌ای که مأموریت خود را بر دو ستون استوار ساخته است: نخست افزایش بهره‌وری و کاهش شدت مصرف انرژی و دوم، توسعه سرمایه‌گذاری در منابع پایدار و متنوع‌سازی تأمین. در دل این هلدینگ، «شرکت مدیریت توسعه انرژی تأمین» یا همان «تدکو» جایگاه ویژه‌ای دارد؛ بازوی تخصصی شستاد در حوزه آب و برق. تدکو مأمور است تا هم نیروگاه بسازد، هم آب‌شیرین کن و تصفیه‌خانه راه‌اندازی و هم با گسترش انرژی‌های تجدیدپذیر آینده‌ای متفاوت برای صنعت برق ترسیم کند.

رسیدن به حداقل خاموشی

در میانه بحران ناترازی انرژی، وظیفه اصلی نیروگاه‌ها دیگر تنها تولید برق نیست؛ بلکه تبدیل شدن به خط دفاعی کشور در برابر خاموشی‌های ناگزیر است. «تدکو» با در اختیار داشتن بیش از ۲۴۰۰ مگاوات ظرفیت تولید -معادل حدود ۲۰.۷ درصد از کل برق کشور- بار سنگینی بر دوش دارد. مدیران این مجموعه به‌خوبی می‌دانند که در شرایط کنونی، هر مگاوات برق تولیدی ارزشی فراتر از یک عدد دارد؛ چرا که معادل استمرار زندگی روزمره، تداوم تولید صنعتی و حفظ اعتماد عمومی است. بهمن صالحی جاوید، مدیرعامل تدکو، می‌گوید: «ناچار شدیم بیش از همیشه بر توان فنی و تجهیزات فشار بیاوریم تا کشور کمترین خاموشی را تجربه کند.» او اعتقاد دارد تدکو نمی‌تواند صرفاً یک بنگاه اقتصادی باشد؛ بلکه وظیفه‌ای فراتر دارد، وظیفه‌ای که با احساس مسئولیت اجتماعی گره خورده است.

به گفته او، مجموعه نیروگاهی تدکو کوشیده بهترین

راندمان ممکن را به دست آورد. حتی در زمان تعمیرات اساسی و اورهال، برنامه‌ریزی‌ها چنان دقیق بوده که هیچ شبکه‌ای از مدار خارج نشود. صالحی جاوید تأکید می‌کند: «با رعایت استانداردها و ثبت رکورد‌های تازه در تعمیر و نگهداری، تلاش کردیم تا بیشینه بهره‌وری و کمینه خاموشی را رقم‌زنیم.»

چنین رویکردی نشان می‌دهد که برای تدکو، استمرار روشنایی شهرها و پایداری شبکه برق، مأموریتی حیاتی‌تر از سودآوری صرف است.

چالش استهلاک نیروگاه‌ها

مسئله اصلی تدکو در مسیر توسعه، نه نبود اراده که سنگینی سایه زیرساخت‌های فرسوده است. بهمن صالحی جاوید، مدیرعامل هلدینگ انرژی شستا، با اشاره به سهم ۲۰.۷ درصدی این مجموعه از برق حرارتی کشور می‌گوید: «سال‌هاست این سهم تغییر نکرده و نخستین وظیفه ما حفظ همین میزان است.» اما پرسش جدی اینجاست: چرا با وجود نیاز مبرم کشور به افزایش تولید برق، تدکو نتوانسته دامنه فعالیت‌های خود را گسترش دهد؟ صالحی پاسخی را در واقعیتی ساده اما تلخ می‌داند: پیری و استهلاک نیروگاه‌ها. به گفته او، هرچه عمر نیروگاه‌ها بالا می‌رود، میزان ناترازی تشدید می‌شود و ظرفیت واقعی تولید کاهش می‌یابد. اویادآوری می‌کند که پانزده سال پیش، امکان داشت با افزون سیستم‌های سیکل ترکیبی، ظرفیت نیروگاه خلیج فارس از هزار به هزار و پانصد مگاوات برسد؛ اما امروز، چنین فرصت‌هایی به دلیل فرسودگی تجهیزات بسیار دشوارتر و پرهزینه‌تر شده است.

مدیرعامل تدکو معتقد است اگر در سال‌های گذشته به موقع دست به نوسازی نیروگاه‌های بخار و سرمایه‌گذاری در واحدهای کوچک تجدیدپذیر زده می‌شد، اکنون بخش برق می‌توانست همگام با رشد مصرف حرکت کند. اما غفلت از این سرمایه‌گذاری‌ها باعث شده فاصله میان تولید و مصرف افزایش یابد.

او هشدار می‌دهد که رشد مصرف در بخش‌های صنعتی به معنای رشد تولید ملی است. اما بدون برق، این چرخه متوقف می‌شود. در واقع، ناتوانی در توسعه زیرساخت‌های انرژی طی پانزده سال اخیر، نه تنها تهدیدی برای صنایع بلکه خطری برای آینده اقتصاد ایران است.

مردم مقصر ناترازی نیستند

بهمن صالحی جاوید، مدیرعامل هلدینگ انرژی شستا،

در پاسخ به برخی نگاه‌های رایج، با صراحت می‌گوید: «مردم در هیچ‌یک از حوزه‌های برق، آب و گاز مقصر ناترازی نیستند.» به باور او، جامعه‌ای که سال‌ها بار بحران‌ها و حتی جنگ را به دوش کشیده، شایسته دریافت بهترین خدمات است. صالحی یادآور می‌شود که مصرف‌کنندگان اصلی نه خانوارها، بلکه صنایع و بخش کشاورزی هستند؛ بنابراین وظیفه مدیریت کلان کشور، اصلاح الگوی مصرف و بازنگری در سیاست‌های انرژی است.

هوشمندسازی تجهیزات

یکی از کلیدواژه‌های عبور از ناترازی انرژی، به باور بهمن صالحی جاوید، «هوشمندسازی» است. مدیرعامل تدکو با اشاره به فرسودگی تجهیزات صنایع کشور توضیح می‌دهد: «بخش بزرگی از ماشین‌آلات صنعتی ما پر مصرف و ناکارآمد هستند. اگر جایگزینی با تجهیزات کم‌مصرف و هوشمند انجام شود، می‌توان بخش قابل توجهی از بحران را مدیریت کرد.» او نمونه‌ای آورد که در صنعت برق، تنها با نصب حسگرهای پایش مصرف روی دستگاه‌ها، می‌توان کاهش جدی در مصرف انرژی رقم زد.

اما ماجرا به همین جا ختم نمی‌شود. صالحی بر موضوع «تلفات انرژی» نیز دست می‌گذارد؛ اتفاقی که گاه به اندازه یک منبع بزرگ تولید، هزینه روی دست کشور می‌گذارد. برای مثال، او به صنعت سیمان اشاره می‌کند: «۲۰ تا ۴۵ درصد حرارت تولیدی کارخانه‌های سیمان تلف می‌شود؛ در حالی که این انرژی می‌تواند باز یافت شده و دوباره به شکل برق وارد مدار مصرف شود.» چنین چرخه‌ای در صنایع بزرگی چون فولاد نیز مصداق دارد و اگر به کار گرفته شود، می‌تواند سهم بزرگی در رفع ناترازی ایفا کند.

صالحی همچنین به ضرورت نقش آفرینی بخش رگولاتوری تأکید می‌کند. او می‌گوید: «سال‌هاست در حوزه آب، حجم قابل توجهی از منابع هدر می‌رود. تنها در تهران بیش از ۲۰۰ میلیون مترمکعب آب و پساب به هدر می‌رود، در حالی که ما برای انتقال ۸۰ میلیون مترمکعب آب از سد طالقان هزینه انرژی هنگفت صرف می‌کنیم.» به اعتقاد او، این نمونه‌ای آشکار از سوءمدیریت است؛ خطایی که نباید تارسیدن به نقطه بحران ادامه یابد.

او در پایان خاطرنشان می‌کند: افزایش قیمت حامل‌های انرژی شاید یکی از ابزارهای اصلاح باشد، اما به تنهایی کافی نیست. تنها ترکیب هوشمندسازی تجهیزات، بهینه‌سازی منابع و به کارگیری فناوری‌های نو است که می‌تواند اقتصاد انرژی ایران را از دام ناترازی رها سازد.

مدیریت بحران انرژی و نقش حیاتی تدکو

حداقل خاموشی را تضمین کند. مدیرعامل تدکو، بهمن صالحی جاوید، تأکید می‌کند مردم در بحران ناترازی مقصر نیستند و مصرف اصلی مربوط به صنایع و کشاورزی است. وی معتقد است تنها با ترکیبی از فناوری‌های نوین، کاهش تلفات انرژی و اصلاح الگوی مصرف می‌توان فاصله میان تولید و نیاز واقعی برق را پر کرد. رویکرد تدکو، نشان‌دهنده اهمیت هلدینگ‌ها در پایداری شبکه و تضمین روشنایی و رفاه عمومی حتی در شرایط بحرانی است.

ایران با کمبود حدود ۲۰ هزار مگاوات برق مواجه است و ناترازی انرژی، فشار سنگینی بر صنایع، خانوارها و اقتصاد کشور وارد می‌کند. در این شرایط، هلدینگ انرژی شستا و بازوی تخصصی آن، «تدکو»، مأموریت خود را نه تنها تولید برق بلکه کاهش خاموشی و ارتقای بهره‌وری زیرساخت‌ها قرار داده‌اند. تدکو با ۲۴۰۰ مگاوات ظرفیت، معادل ۲۰.۷ درصد تولید برق کشور، تلاش می‌کند با بهینه‌سازی نیروگاه‌ها، هوشمندسازی تجهیزات و رعایت دقیق استانداردها،

توسعه انرژی و پروژه‌های کلیدی

تدکو با پنج شرکت تابعه و سه نیروگاه تحت پوشش، امروز در قالب ۱۰ واحد فعال، به توسعه خدمات و ارتقای بهره‌وری انرژی ادامه می‌دهد. شرکت‌های زیرمجموعه شامل تولید نیروی برق خلیج فارس، افق تأمین انرژی طوس، افق تأمین انرژی پارس، تأمین انرژی سبز کویر و تأمین آب هرمز ابدال هستند، در حالی که نیروگاه‌های گازی خلیج فارس، حرارتی طوس و گرمسار بخشی از ظرفیت تولیدی این هلدینگ را تشکیل می‌دهند.

در دوران جنگ ۱۲ روزه، تدکو چند پروژه مهم را به پایان رساند: افتتاح مرکز پایش هوشمند نیروگاه حرارتی طوس، کلنگ‌زنی نیروگاه خورشیدی طوس، افزایش ظرفیت ۳۰ مگاواتی نیروگاه خلیج فارس، اورهال نیروگاه ۲ مگاواتی گرمسار و بهره‌برداری از آب‌شیرین کن ۲۵۰۰ مترمکعبی کرگان. فروش برق نیروگاه گرمسار در تابلوی آزاد بورس انرژی نیز از دیگر اقدامات شاخص این دوره بود.

پروژه‌های استراتژیک مانند احداث فاز نخست نیروگاه خورشیدی طوس و راه‌اندازی مرکز پایش هوشمند نیروگاه حرارتی طوس، نشان دهنده اولویت این هلدینگ در توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر و هوشمندسازی تجهیزات است. این رویکرد باعث افزایش بهره‌وری، کاهش هزینه‌ها و ارتقای پایداری شبکه انرژی می‌شود و جایگاه تدکو را در میان بازیگران کلیدی حوزه انرژی کشور تثبیت می‌کند.

آب‌رسانی حیاتی به میناب

شرکت تأمین آب هرمز با تمرکز بر پروژه آب‌شیرین کن بندر کرگان در شهرستان میناب استان هرمزگان، توانست یکی از پروژه‌های حیاتی و متوقف شده نزدیک به یک دهه را دوباره به جریان بیندازد. محسن زندی، مدیرعامل شرکت تأمین آب هرمز ابدال، توضیح می‌دهد که این پروژه در منطقه‌ای سنی نشین و پرجمعیت قرار گرفته و اهمیت آن نه تنها از منظر تأمین زیرساخت‌های حیاتی، بلکه از جنبه اثرگذاری اجتماعی و سیاسی نیز بسیار بالا بود. سرمایه‌گذاری شستا در این حوزه با هدف تأمین نیازهای آب منطقه و ارتقای رفاه ساکنان انجام شد.

شروع پروژه به سال ۱۳۹۵ برمی‌گردد، اما به دلیل تغییرات مدیریتی، اصلاحات طرح و مسائل مالی، تا سال ۱۴۰۳ تنها حدود ۵۰ درصد پیشرفت داشته است. از سال ۱۴۰۳، روند تکمیل پروژه سرعت گرفت و کارخانه در ۲۲ اسفند همان سال به صورت آزمایشی راه‌اندازی شد. تنها در ۲۸ خرداد ۱۴۰۴، همزمان با جنگ ۱۲ روزه، فاز اول پروژه به بهره‌برداری رسید و آب آشامیدنی به دست مردم کرگان و کهنه‌شهر میناب رسید.

فاز اول این آب‌شیرین کن ظرفیت تأمین ۲۵ هزار مترمکعب آب را دارد که تقریباً نیاز ۱۵ تا ۲۰ هزار نفر را پاسخ می‌دهد. فاز دوم پروژه نیز آماده بهره‌برداری است؛ هرچند عملیاتی شدن آن منوط به حل مسائل قراردادی با مجموعه آبفا است. پس از ابلاغ نهایی، با ورود فاز دوم، آب آشامیدنی حدود ۳۰ هزار نفر در منطقه تأمین خواهد شد. این پروژه نمونه‌ای از نقش حیاتی هلدینگ‌ها در مدیریت منابع و ارتقای رفاه عمومی در مناطق کمتر توسعه‌یافته است.

اورهال و افزایش ظرفیت نیروگاه‌ها

شرکت افق تأمین انرژی پارس، زیرمجموعه تدکو، اخیراً اقدام به احیای نیروگاه گرمسار کرده است. علیرضا کفشکنان، مدیرعامل این شرکت، اورهال مولد دو مگاواتی نیروگاه گرمسار را در شرایط بی‌سابقه توصیف می‌کند و می‌گوید: «با برنامه‌ریزی دقیق توانستیم این واحد که با تأخیر چند ماهه مواجه شده بود، در ایام بحرانی جنگ تحمیلی به بهره‌برداری برسانیم. اعتبار طرح توسط هلدینگ انرژی شستا تأمین شد و با مدل جدید درآمدی و بهره‌گیری از ظرفیت بورس انرژی، بازپرداخت آن در کمتر از هفت ماه صورت می‌گیرد.»

همزمان، در نیروگاه خلیج فارس نیز ظرفیت تولید برق ۳۰ مگاوات افزایش یافته است. مسعود دیرباز، مدیرعامل این نیروگاه، از گازسوز شدن کامل مجموعه خبر می‌دهد و توضیح می‌دهد: «با حذف گازوئیل، استهلاک کاهش یافته و ۳۰ مگاوات به ظرفیت تولید افزوده شد؛ دستاوردی تاریخی برای پایداری شبکه برق.» وی اضافه می‌کند که در سال‌های گذشته، سوخت جایگزین گازوئیل تنها زمانی مورد استفاده قرار می‌گرفت که گاز طبیعی به نیروگاه نرسیده بود و هر واحد در این حالت حدود ۱۵ مگاوات کمتر تولید می‌کرد.

دیرباز تأکید می‌کند: «با پیگیری‌های مستمر و همکاری با نهادهای حاکمیتی، برای نخستین بار موفق شدیم نیروگاه خلیج فارس را کاملاً گازسوز کنیم و سوخت مورد نیاز آن را از شبکه گاز سراسری تأمین کنیم.» این اقدامات نشان‌دهنده تعهد هلدینگ انرژی شستا و زیرمجموعه‌های آن به پایداری شبکه، افزایش بهره‌وری و ارتقای ظرفیت تولید برق کشور حتی در شرایط بحرانی است.